

Handläggare
Daniel Forsman
Telefon: 08 508 311 11

Till
Kulturnämnden
2019-02-12

Nazister ska aldrig bjudas in att sprida sina åsikter genom stadens plattformar. Svar på skrivelse från Emilia Bjuggren (S), Ann-Marie Engel (V) och Sofia Lundin (Fi)

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar att som svar på skrivelsen godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Robert Olsson
Kulturdirektör

Daniel Forsman
Stadsbibliotekarie

Sammanfattning

Det allmänna biblioteksväsendet skall, enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801), verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Inom Stockholms stadsbibliotek genomförs årligen ca 10 000 programaktiviteter. Den 22 november arrangerades ett program vid Hornstulls bibliotek med rubriken ”§1 All offentlig makt i Sverige utgår från folket. Eller?”. I samtalets panel deltog en våldsbejakande extremist.

I inkommen skrivelse önskas att kulturförvaltningen redogör för hur förvaltningen jobbar vidare med förankringen av stadens arbete mot våldsbejakande extremism för att undvika att händelser likt den vid Hornstulls bibliotek upprepas.

Stockholms stadsbibliotek kommer att rekrytera en samordnare för sin omfattande programverksamhet och knyta producentnätverket till kommunikationsenheten. Rutinerna för säkerhetsbedömning av program kommer att ses över för att inkludera innehållsliga aspekter. Kulturförvaltningens handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism pekar på behovet av kompetensutveckling i syfte att stärka kännedom om extremistgrupper och detta kommer att ske under 2019. Fokus kommer även att läggas på kunskap om normaliseringsprocessen av extrema åsikter. SSB:s programpolicy kommer att genomlysas och kan komma att uppdateras som ett resultat av erfarenheterna av

programmet vid Hornstulls bibliotek. Programpolicyen behöver sedan diskuteras brett i organisationen på samma sätt som när mediepolicyen fastställdes.

Givet stadens och kulturförvaltningens tydliga ställningstagande i arbetet mot våldsbejakande extremister är det tydligt att dessa inte kan ges en plattform för deltagande i det offentliga rum som Stockholms stadsbibliotek utgör.

Underlag för beslut

Skrivelse 1.1/4437/2018-1 från Emilia Bjuggren (S), Ann-Marie Engel (V) och Sofia Lundin (Fi) inlämnad på Kulturnämnden 2018-12-18

UTLÅTANDE

Skrivelsen

Skrivelsen beskriver upprördhet och ilska i samband med att en person med högerextrema och antisemitiska åsikter bjudits in att delta i ett samtal vid Hornstulls bibliotek den 22 november.

Yttrandefrihet innebär inte att alla skall erbjudas utrymme att sprida sina åsikter på alla tillgängliga plattformar. Personer som inte står upp för demokratin och alla människors lika värde har inget att tillföra i ett samtal om vår svenska demokrati. Den typen av åsikter som samtalsdeltagaren representerar sprids redan på många forum. Genom att bjuda in till samtal på en offentlig plattform legitimeras åsikter som står i direkt motsats till allt det som vårt samhälle står för. Det finns gränser. Stadens verksamheter skall aldrig bjuda in personer som representerar ideologier, rörelser och miljöer som bejakar och legitimerar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer. Detta är tydligt i stadens riktlinjer mot våldsbejakande extremism.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Stockholms stadsbibliotek.

Förvaltningens synpunkter

Det allmänna biblioteksväsendet skall, enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801), verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

2018 genomförde Stockholms stadsbibliotek (SSB) närmre 10 000 programaktiviteter. Det är en omfattande och väl fungerande verksamhet som uppskattas av stockholmarna. Programaktiviteterna arrangeras vid respektive bibliotek med en ansvarig programmakare

som kan ingå i SSB:s producentnätverk. Programmakaren rapporterar till enhetschef som har verksamhetsansvar. Under 2017-2018 har en programpolicy utarbetats men ännu inte fastställts. Policyarbetet är att jämföra med det omfattande interna arbete som gjordes för att fastställa SSB:s mediepolicy.

Den 22 november arrangerades ett program vid Hornstulls bibliotek med rubriken ”§1 All offentlig makt i Sverige utgår från folket. Eller?”. Samtalet modererades av Stina Oscarsson och utgångspunkten med programmet var att lyfta upp och ringa in hot mot demokratin. Moderator och panel var alla införstådda med upplägget, ville genomföra samtalet och var överens om vad samtalet skulle kretsa kring. Strax före samtalet startade blev en paneldeltagare akut sjuk och det fattades på plats snabbt ett beslut om att ersätta honom med en åhörare från publiken, en person som bedöms som våldsbejakande extremist. Samtalet fullföljdes utan incidenter. Programmet hade genomgått SSB:s rutin för säkerhetsbedömning och två vakter fanns på plats.

En vecka efter arrangemangets genomförande började kritik och frågor mot programmets genomförande att komma in från olika håll. Till en början valde SSB:s ledning att stå bakom programmet med den ursprungliga paneldeltagaren. Detta var ett beslut som fattades med den information som fanns i det läget, med den information vi först fick om evenemanget, men där varken den ursprungliga paneldeltagarens bakgrund eller samtalets inramning och genomförande i detalj var tillräckligt undersökt. Ledningen vid SSB började att mer ordentligt undersöka bakgrund, planering och genomförande. Allt eftersom mer information om programmet och deltagarna framkom stod det klart att SSB med detta evenemang hade passerat en gräns för vad som är acceptabelt. Den 30 november publicerades ett uttalande om att SSB självkritiskt tagit till sig av den information som framkommit och genomförandet av arrangemanget och att det med detta program hade passerats en gräns. Situationen hade även synliggjort bristen på styrning av helheten av vår omfattande programverksamhet. Programmet i Hornstull skulle aldrig ha fått äga rum. Den research som gjordes av den ursprungliga deltagaren var inte tillräcklig. Denna persons uttalanden definierar honom som våldsbejakande, högerextrem antisemit. Även om han – vilket var ett skäl till hans medverkan – gått i polemik med andra på högerkanten, så är han i grunden diskvalificerad från att kunna delta i ett samtal arrangerat av biblioteket.

Den 12e december bjöd SSB in till medarbetarfrukost under rubriken ”Biblioteken och demokratin – var går gränserna för samtalet?”. Över 100 medarbetare deltog då vi tog avstamp i det uppmärksammade och kritiserade programmet som arrangerades på Hornstulls bibliotek den 22 november. I en panel deltog delar av ledningsgruppen som självkritiskt beskrev processen och de åtgärder som sätts in för att motverka att något liknande skall kunna ske igen. Ledningsgruppens diskussion följdes upp med en dialog mellan Olle Wästberg (ansvarig för 2014 års demokratiutredning), Johan Wirfält (chef för Forum/Debatt på Kulturhuset) och Christina Kiernan (jurist och stadens samordnare mot våldsbejakande extremism). Detta interna samtal om var gränserna går inom demokratins ram kommer att fortsätta.

Under 2019 kommer en samordnare för SSB:s omfattande programverksamhet att rekryteras. Syftet är att få en tydligare samordning och kommer därför att verka tillsammans med det etablerade producentnätverket och samtidigt koppla tydligare till organisationslinjen. Producentnätverket är idag en viktig resurs men den saknar tydlig hemvist inom organisationen. Samordnaren och producentnätverket underställs SSB:s kommunikationsenhet.

Rutinerna för bedömning av SSB:s programverksamhet kommer att ses över. När program bedöms kommer vi att titta på säkerhetsaspekter utifrån hotbild mot deltagare och lokaler men även utifrån ett innehållsligt perspektiv. Här finns kompetens inom förvaltningen och rutinen måste fungera förvaltningsövergripande. Fler personer kommer att vara involverade i bedömningarna än tidigare. Kulturförvaltningens säkerhetssamordnare kommer även att ges mandat att stoppa arrangemang inom SSB, vilket saknas idag.

Kulturförvaltningens handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism pekar på behovet av kompetensutveckling i syfte att stärka kännedom om extremistgrupper och detta kommer vi att arbeta med under 2019, liksom med kunskap om normaliseringsprocessen av extrema åsikter. Förhoppningen är att detta kan ske i nära samverkan med stadens samordnare i arbetet mot våldsbejakande extremism.

SSB:s programpolicy kommer att genomlysas och kan komma att uppdateras som ett resultat av erfarenheterna av programmet vid Hornstulls bibliotek. Programpolicyen behöver sedan diskuteras brett i organisationen på samma sätt som när mediepolicyen fastställdes.

Givet stadens och kulturförvaltningens tydliga ställningstagande i arbetet mot våldsbejakande extremister är det lika tydligt att dessa inte kan ges en plattform för deltagande i det offentliga rum som Stockholms stadsbibliotek utgör.